

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ТА ФІНАНСИ

2.FEJEZET. SZÁMVITEL ÉS PÉNZÜGYEK

CHAPTER 2. ACCOUNTING AND FINANCE

DOI: [10.58423/2786-6742/2025-10-287-299](https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-10-287-299)

УДК 657-043.86(477)

Олена БОЯРОВА

кандидат економічних наук., доцент,
доцент кафедри обліку та оподаткування
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна

ORCID ID: [0000-0002-8886-887X](https://orcid.org/0000-0002-8886-887X)

ResearcherID: H-7612-2018

e-mail: inyr2014@ukr.net

(Corresponding author)

Ярослав ГАПОНЧУК

здобувач вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна

ORCID ID: [0009-0006-9528-9792](https://orcid.org/0009-0006-9528-9792)

СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ТЕНДЕНЦІЙ ЇЇ РОЗВИТКУ

Анотація. Стаття присвячена аналізу сучасної системи бухгалтерського обліку в Україні та осмисленню ключових тенденцій прогнозування її розвитку. Метою даної статті є аналіз сучасних тенденцій та закономірностей розвитку бухгалтерського обліку в Україні, осмислення їх впливу на підвищення ефективності управлінської системи підприємств, а також розробка обґрунтованих рекомендацій щодо подальшого вдосконалення облікової системи з урахуванням глобальних викликів та зростаючих потреб сучасних управлінців. У статті здійснено всебічний аналіз сучасної системи бухгалтерського обліку в Україні з урахуванням трансформацій, що відбулися за останні десятиліття під впливом соціально-економічних змін, інтеграції до світової економіки та адаптації до вимог міжнародних стандартів. Розглянуто всебічний вплив глобалізаційних процесів, стрімкої цифровізації та незворотного процесу гармонізації із міжнародними стандартами фінансової звітності на

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

формування української облікової моделі. Досліджено еволюцію ролі бухгалтерського обліку від простої фіксації до його перетворення на ключовий елемент системи управління підприємством. Розглянуто структуру та функціональні особливості української системи бухгалтерського обліку, її нормативно-правову основу, включаючи Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) та їх взаємозв'язок із Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ). Проведено аналіз основних викликів та перспектив його вдосконалення, з акцентом на застосування інформаційних технологій, штучного інтелекту та блокчейну, що вже сьогодні докорінно змінюють облікові процеси. Стаття ґрунтується на аналізі актуальних наукових джерел та практичних аспектів впровадження інновацій у бухгалтерський облік України та дослідженні ключових аспектів її трансформації та розвитку в Україні. Особливу увагу приділено питанням цифровізації бухгалтерських процесів, розвитку програмного забезпечення для автоматизації, а також впливу новітніх технологій на зміну ролі бухгалтера. У межах дослідження виокремлено основні тенденції розвитку бухгалтерського обліку в Україні: посилення прозорості та підзвітності, зростання значення нефінансової звітності, ESG-звітності, інтеграція з цифровими платформами уряду та банківської системи. Запропоновано прогноз на найближчі роки щодо подальшої гармонізації облікових стандартів з міжнародними, активного впровадження цифрових інструментів, а також зростання попиту на висококваліфікованих фахівців, здатних працювати в умовах цифрової економіки та глобальної взаємодії.

Ключові слова: бухгалтерський облік, звітність підприємства, міжнародні стандарти фінансової звітності, користувачі інформації, елементи системи обліку, контроль

JEL Classification: M 40, M 49

Absztrakt. A tanulmány Ukrajna jelenlegi számviteli rendszerének elemzésével és fejlődési tendenciáinak előrejelzésével foglalkozik. A cikk célja a számvitel modern tendenciáinak és fejlődési törvényszerűségeinek elemzése Ukrajnában, ezeknek a vállalatok irányítási rendszerének hatékonyságára gyakorolt hatásának értelmezése, valamint megalapozott ajánlások kidolgozása a számviteli rendszer további tökéletesítésére a globális kihívások és a modern menedzserek növekvő igényeinek figyelembevételével. A tanulmány átfogó elemzést nyújt Ukrajna számviteli rendszeréről az elmúlt évtizedek társadalmi-gazdasági változásai, a világgazdaságba való integráció és a nemzetközi standardokhoz való alkalmazkodás által kiváltott átalakulások figyelembevételével. Bemutatásra kerülnek a globalizációs folyamatok, a gyors digitalizáció és a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokkal (IFRS) való harmonizáció visszafordíthatatlan folyamatának sokoldalú hatása az ukrán számviteli modell kialakulására. Vizsgálatra kerül a számvitel szerepének evolúciója az egyszerű rögzítéstől a vállalatirányítás kulcselemévé válásig. Elemzésre kerül továbbá az ukrán számviteli rendszer struktúrája és funkcionális sajátosságai, jogszabályi alapjai, ideértve Ukrajna „A számvitelről és pénzügyi beszámolókról” szóló törvényét, a Nemzeti Számviteli Standardokat, valamint ezek összefüggéseit a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokkal (IFRS). Részletes elemzés tárgyat képezik a számvitel fő kihívásai és fejlődési perspektívái, különös tekintettel az információs technológiák, a mesterséges intelligencia és a blokklánc alkalmazására, amelyek már napjainkban is alapvetően alakítják át a számviteli folyamatokat. A cikk aktuális tudományos források elemzésén, az innovációk ukrán számvitelben való gyakorlati alkalmazásán, valamint a számviteli rendszer átalakulásának és fejlődésének kulcstényezőin alapul. Külön figyelmet kap a számviteli folyamatok digitalizációja, az automatizálást szolgáló szoftverek fejlődése, valamint az új technológiák hatása a könyvelő szerepének változására. A kutatás keretében meghatározásra kerültek a számvitel fejlődésének fő tendenciái Ukrajnában: az átláthatóság és elszámoltathatóság erősödése, a nem pénzügyi beszámolás és az ESG-jelentések növekvő szerepe, az integráció a kormányzati és banki digitális platformokkal. Előrejelzés készült a következő évekre a számviteli standardok további harmonizációjáról a nemzetközzel, a digitális eszközök aktív bevezetéséről, valamint a magasan

képzett szakemberek iránti növekvő keresletről, akik képesek a digitális gazdaság és a globális együttműködés feltételei között dolgozni.

Kulcsszavak: számvitel, vállalati beszámolás, nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok, információfelhasználók, a számviteli rendszer elemei, ellenőrzés.

Abstract. This article is devoted to analyzing the current accounting system in Ukraine and understanding the key trends in its development. The purpose of this article is to analyze current trends and patterns in the development of accounting in Ukraine, to understand their impact on improving the efficiency of enterprise management systems, and to develop sound recommendations for further improvement of the accounting system, taking into account global challenges and the growing needs of modern managers. The article provides a comprehensive analysis of the current accounting system in Ukraine, taking into account the transformations that have taken place over the past decades under the influence of socio-economic changes, integration into the global economy, and adaptation to international standards. It examines the comprehensive impact of globalization processes, rapid digitalization, and the irreversible process of harmonization with international financial reporting standards on the formation of the Ukrainian accounting model. It explores the evolution of the role of accounting from simple recording to its transformation into a key element of the enterprise management system. The structure and functional features of the Ukrainian accounting system are considered, its regulatory and legal framework, including the Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine," national accounting regulations (standards) (NP(S)BO), and their relationship with International Financial Reporting Standards (IFRS). An analysis of the main challenges and prospects for its improvement is carried out, with an emphasis on the application of information technologies, artificial intelligence, and blockchain, which are already radically changing accounting processes today. The article is based on an analysis of current scientific sources and practical aspects of the implementation of innovations in accounting in Ukraine, as well as research into key aspects of its transformation and development in Ukraine. Particular attention is paid to the issues of digitization of accounting processes, the development of automation software, and the impact of new technologies on the changing role of accountants. The study highlights the main trends in the development of accounting in Ukraine: increased transparency and accountability, the growing importance of non-financial reporting, ESG reporting, and integration with digital platforms of the government and the banking system. A forecast for the coming years is proposed regarding the further harmonization of accounting standards with international standards, the active introduction of digital tools, and the growing demand for highly qualified specialists capable of working in the digital economy and global interaction.

Keywords: accounting, corporate reporting, international financial reporting standards, information users, elements of the accounting system, control

Постановка проблеми. Сучасна система бухгалтерського обліку в Україні перебуває в стані постійної трансформації, зумовленої як внутрішніми викликами (економічними кризами, змінами законодавства, цифровізацією облікових процесів), так і зовнішніми чинниками (імплементацією міжнародних стандартів фінансової звітності, євроінтеграційними прагненнями, глобалізацією економіки). Разом з тим, практика облікової діяльності часто не відповідає теоретичним засадам та нормативним вимогам, що створює розрив між обліковою інформацією та потребами користувачів фінансової звітності.

Недостатній рівень адаптації бухгалтерських систем до цифрових технологій, уповільнене впровадження інновацій, проблеми кадрового

забезпечення та нормативна нестабільність знижують ефективність функціонування облікової системи. У цих умовах особливої актуальності набуває необхідність комплексного аналізу існуючої системи бухгалтерського обліку в Україні, визначення її сильних і слабких сторін, а також розробки науково обґрунтованих прогнозів щодо її подальшого розвитку.

Незважаючи на наявність окремих досліджень у цій сфері, наукова спільнота й досі не сформувала єдиного підходу до оцінки ефективності національної облікової системи в контексті сучасних викликів, що ускладнює формування стратегічних напрямів її модернізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження по темі системи бухгалтерського обліку та прогнозування тенденції розвитку все частіше висвітлюються у наукових публікаціях та роботах. Серед вітчизняних науковців варто відмітити роботи Білоус О. В. [1], Кудлаєва Н. В., Косташ Т. В. [5], Любимова М. О., Педченко Н. С. [6], Радової Н. В. [9], Осмятченко В.О. [7], Васильєва В. Г.[3], Попівняк Ю. М [8].

Наукова спільнота, зокрема Радова Н. В., А. О. Плотнікова та Васильєва В. Г., сходяться на думці, що трансформація неминуча. Бухгалтер більше не може бути лише оператором даних - він має стати стратегічним партнером менеджменту, здатним до глибокого аналізу та використання передових інформаційних технологій. [3, 9].

Ю. М. Попівняк та інші дослідники розвивають ідею «розумної звітності», що формується в режимі реального часу. Це не просто зручність, а необхідність для швидкого та ефективного прийняття рішень. Проте, така амбітна мета потребує суттєвого оновлення програмного забезпечення підприємств і підвищення цифрової компетентності самих бухгалтерів. Критично оцінюючи наукову літературу, можна зробити кілька висновків. По-перше, спостерігається консенсус щодо стратегічного значення цифровізації, автоматизації та МСФЗ для модернізації обліку. По-друге, попри загальну позитивну оцінку цих змін, існує нестача практичних механізмів реалізації реформ, що зазначають майже всі автори. По-третє, у багатьох дослідженнях відсутній системний аналіз інституційних бар'єрів, зокрема швидкості оновлення стандартів, недостатності фахових кадрів та застарілих ІТ-рішень. Таким чином, аналіз літератури свідчить про наявність системних тенденцій у розвитку бухгалтерського обліку в Україні, але також вказує на розрив між теоретичними підходами і практикою впровадження змін. Це вимагає посилення міждисциплінарного підходу в майбутніх дослідженнях, з урахуванням як економічних, так і правових та технологічних аспектів функціонування облікової системи [8].

Попри активну трансформацію облікової системи в Україні, низка ключових проблем залишається нерозв'язаною. Зокрема, недостатньо інтегрована система національних П(С)БО з актуальними версіями МСФЗ, що створює труднощі при звітності для підприємств, орієнтованих на зовнішні ринки. Зберігається розрив між теоретичною підготовкою бухгалтерів та практичними навичками роботи з цифровими платформами. Недостатньо

дослідженими залишаються питання безпеки облікових даних у хмарних середовищах та можливості впровадження блокчейн-технологій в облік. Також бракує комплексних державних стратегій цифровізації обліку для мікро- і малих підприємств.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є аналіз сучасних тенденцій та закономірностей розвитку бухгалтерського обліку в Україні, осмислення їх впливу на підвищення ефективності управлінської системи підприємств, а також розробка обґрунтованих рекомендацій щодо подальшого вдосконалення облікової системи з урахуванням глобальних викликів та зростаючих потреб сучасних управлінців.

Для досягнення поставленої мети в процесі дослідження було сформовано наступні завдання, зокрема: – дослідити стан розвитку бухгалтерського обліку в Україні шляхом висвітлення трансформації вітчизняної облікової моделі залежно від інформаційних потреб; – виявити та систематизувати основні фактори впливу на становлення та розвиток бухгалтерського обліку в умовах гармонізації з міжнародними стандартами; – визначити рівень впливу зарубіжного досвіду на формування вітчизняної практики організації бухгалтерського обліку.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є стан системи бухгалтерського обліку в Україні та прогнозування тенденцій її розвитку залежно від вимог сьогодення та майбутнього.

Виклад основного матеріалу. Неодмінною умовою ефективного функціонування підприємства і управління ним є наявність інформаційного забезпечення, оскільки будь-яка служба і працівник для виконання своїх функцій потребують інформацію, яку надає бухгалтерський облік. Облік є важливим інструментом для управління будь-яким економічним суб'єктом, оскільки дозволяє: контролювати фінансово-господарську діяльність, приймати обґрунтовані управлінські рішення, забезпечувати достовірну інформацію для користувачів, дотримуватись вимог законодавства, запобігати фінансовим ризикам.

Питання розвитку системи бухгалтерського обліку в Україні сьогодні стоїть гостро, адже суб'єкти господарювання перебувають на перехресті глобалізації та стрімкої цифровізації. Постійна гармонізація з міжнародними стандартами, як-от МСФЗ, вимагає не просто адаптації, а справжнього переосмислення наявних підходів.

Україна, як і світ, переживає період динамічних змін, що формують кілька ключових закономірностей у розвитку бухгалтерського обліку. По-перше, це, безумовно, гармонізація з міжнародними стандартами. Застосування МСФЗ відкриває двері на міжнародні ринки капіталу. Звітність, складена за Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), має ряд важливих переваг, які значно підвищують прозорість та інвестиційну привабливість українських компаній на глобальному ринку (рис. 1).

Рис.1. Переваги застосування МСФЗ у вітчизняній обліковій практиці

** Сформовано авторами*

Розглянемо ключові особливості та переваги звітності за МСФЗ а також окремі супутні виклики їх запровадження (таблиця 1).

Процес гармонізації є складним та тривалим, оскільки вимагає змін у законодавстві, нормативних документах, та стандартах. Необхідно забезпечити належне фінансування та підтримку процесу гармонізації, а також навчання фахівців, які будуть займатися впровадженням міжнародних стандартів. Попри складнощі, гармонізація з міжнародними стандартами є важливим кроком для інтеграції України в світову економіку та забезпечення сталого розвитку.

Розглядаючи структуру сучасної системи бухгалтерського обліку, важливо розуміти, що вона не є статичною. У сучасних умовах система бухгалтерського обліку виконує не лише функцію фіксації господарських операцій, але й забезпечує інформаційне підґрунтя для управлінських рішень, стратегічного планування та оцінки фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Водночас зростає потреба у гнучких, адаптивних облікових моделях, здатних оперативно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі та вимоги зацікавлених користувачів.

Основа бухгалтерського обліку - Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність", національні П(С)БО, Податковий кодекс, а також дедалі важливіші Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Ця основа постійно шліфується, хоча темпи її оновлення все ж таки не встигають за технологічним прогресом. Далі йде методологічне та організаційне забезпечення.

Організаційне забезпечення бухгалтерського обліку – це комплекс заходів, спрямованих на створення та підтримку ефективної системи ведення

бухгалтерського обліку на підприємстві. Організаційне забезпечення бухгалтерського обліку включає в себе розробку та впровадження облікової політики, вибір та налаштування програмного забезпечення, розподіл обов'язків між працівниками, а також забезпечення контролю за дотриманням встановлених правил та процедур.

Таблиця 1

Ключові особливості та переваги звітності за МСФЗ*

№	Ключова особливість / перевага	Суть / Пояснення	Переваги	Виклики / Обмеження
1	Висока інформативність	Розкриття детальної інформації про: структуру активів, зобов'язань, сегменти, ризики, пов'язані сторони, політики управління фінансами	Покращує аналітичність звітності, підвищує довіру інвесторів і кредиторів	Не зазначено
2	Порівнюваність з іноземними компаніями	Уніфікація стандартів у понад 140 країнах світу	Легший доступ до міжнародного капіталу, інвесторів, підвищення конкурентоспроможності	Потребує адаптації внутрішніх процесів до міжнародного формату
3	Прозорість і довіра	Зменшення можливостей для маніпуляцій завдяки чітким вимогам до розкриття інформації	Підвищення довіри з боку зовнішніх користувачів звітності	Вимагає регулярного аудиту
4	Позитивний сигнал для партнерів	Звітність за МСФЗ, особливо підтверджена аудитором, підвищує репутацію	Легше налагодити співпрацю з банками, постачальниками, міжнародними організаціями	Необхідність додаткових витрат на аудит і забезпечення відповідності
5	Супутні вимоги до впровадження	Потреба у фахівцях, складному програмному забезпеченні, навчанні персоналу	—	Додаткові фінансові витрати, потреба в підвищенні кваліфікації кадрів, складність переходу

* Сформовано авторами

Організаційне забезпечення бухгалтерського обліку є невід'ємною частиною загальної системи управління підприємством і спрямоване на

забезпечення ефективного ведення бухгалтерського обліку, достовірності фінансової звітності та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Організаційне забезпечення визначає структуру бухгалтерських служб, розподіл функцій та оптимізацію документообігу. Без чіткої організації навіть найдосконаліші методики залишаться нереалізованими. Інформаційні технології для сучасного обліку, спеціалізоване програмне забезпечення (ERP-системи, хмарні рішення), електронний документообіг дозволяють обліку функціонувати в реальному часі. Ключовим ресурсом системи обліку є її кадрове забезпечення: кваліфіковані бухгалтери, аудитори та фінансові менеджери, які здатні до постійного професійного розвитку та адаптації до змін зовнішнього середовища.

Завершальним етапом облікового процесу виступає складання звітності – фінансової, податкової та управлінської, яка слугує інструментом комунікації підприємства як з внутрішніми (менеджмент), так і з зовнішніми (інвестори, кредитори, регуляторні органи) користувачами інформації. Усі складові облікової системи функціонують у тісному взаємозв'язку, адаптуючись до змін нормативно-правового поля, потреб бізнес-середовища та можливостей цифрових технологій. Ці елементи не ізольовані, а функціонують у динамічному взаємозв'язку, адаптуючись до вимог регуляторів, потреб бізнесу та можливостей технологій. Наступна, і це, мабуть, найдинамічніша зміна - це цифрова трансформація та автоматизація, яка кардинально змінює підходи до ведення обліку, обробки даних і звітності. Це впровадження цифрових технологій у всі етапи облікового процесу - від збору первинних документів до аналітики й подання звітності в електронному вигляді. Метою є підвищити ефективність, точність, швидкість і прозорість обліку. Впровадження інформаційних технологій не просто скорочує час на обробку інформації; воно докорінно змінює саму природу бухгалтерської роботи, мінімізуючи рутинні операції, знижуючи кількість помилок та багаторазово підвищуючи точність облікових даних. Сучасне програмне забезпечення дозволяють створювати інтегровані облікові системи, які є основою інформаційної інфраструктури підприємства. Ю. Попівняк [8] підкреслює, що цифрові перетворення звітності зачіпають усі етапи процесу - від її створення та подання до обробки показників. Причому, звітність в епоху цифрових трансформацій є розумною, інтерактивною та формується в режимі реального часу. Це перетворює звітність на живий організм, що оновлюється в реальному часі. Цифровізація сприяє розробці та впровадженню нових нормативно-правових документів, які регулюють ведення бухгалтерського обліку в умовах всебічного впровадження інноваційних технологій, що створює нове правове поле для цих процесів.

Цифрова трансформація бухгалтерського обліку в Україні має широкі перспективи, оскільки вона вже стала ключовим напрямом розвитку сучасної економіки та управління бізнесом. Розглянемо основні перспективи цифрової трансформації обліку, з урахуванням українських реалій.

1. *Повна автоматизація рутинних операцій.* Більшість стандартних процесів (нарахування зарплати, облік витрат, складання звітів) буде

виконуватися автоматизовано. Це дозволить бухгалтерам зосередитись на аналітиці та стратегічних завданнях.

2. *Широкє впровадження штучного інтелекту (ШІ).* ШІ буде виявляти помилки, ризики, аномалії, прогнозувати фінансові показники. Автоматична класифікація транзакцій, розпізнавання рахунків, заповнення звітів.

3. *Інтеграція з державними системами.* Поглиблення інтеграції з ЄРПН, ДПС, ПФУ, Казначейством, митницею, менше дублювання, більше одного цифрового середовища для обліку та звітності.

4. *Хмарні бухгалтерські сервіси для малого бізнесу.* Доступ до облікових даних 24/7 без прив'язки до робочого місця, прості у використанні, недорогі рішення для ФОПів, стартапів, агробізнесу.

5. *Кібербезпека та цифрова ідентичність.* Використання електронного підпису (КЕП) як стандарту ідентифікації, посилення захисту даних через багаторівневу авторизацію, шифрування та резервне копіювання.

6. *Трансформація ролі бухгалтера.* Бухгалтер стає аналітиком, радником, бізнес-партнером, менше «механічної» роботи, більше прогнозування, оптимізації, фінансової аналітики.

7. *Електронна звітність у режимі реального часу.* Тобто онлайн-доступ податкової до фінансових даних (аналог SAF-T у ЄС), прозорість для держави, інвесторів і власників бізнесу.

8. *Підвищення конкурентоспроможності українських компаній.* Компанії з цифровою бухгалтерією будуть більш привабливі для інвесторів, легше входити на міжнародні ринки, залучати фінансування, проходити аудит.

Отже, цифрова трансформація бухгалтерського обліку - це необхідність для зростання ефективності, прозорості й конкурентоспроможності підприємств в Україні. Особливо в умовах війни, обмежених ресурсів і потреби швидко адаптуватися, інвестування у цифрові рішення стає ключовим для сталого розвитку.

Третє - це розвиток електронного документообігу. Перехід від паперових документів до "безпаперового" офісу. Це не тільки спрощує процес подачі звітності до контролюючих органів, а й підвищує її безпеку та захищеність завдяки використанню цифрових підписів. Можна дискутувати, чи є електронний документообіг панацеєю від усіх проблем, але його зручність та швидкість очевидні.

Четверте - це використання штучного інтелекту та блокчейну. Штучний інтелект та машинне навчання стають дієвими інструментами для автоматизованого аналізу великих обсягів облікових даних, що дозволяє не просто констатувати факти, а й прогнозувати показники, виявляти аномалії та навіть здійснювати аудит на початкових етапах. Блокчейн, завдяки своїй незмінності й прозорості, стає ключовою технологією для підвищення довіри до фінансових транзакцій.

Автор В.Г. Васильєва [3] також підкреслює, що сучасні тенденції розвитку бухгалтерського обліку в Україні включають цифровізацію, інтеграцію з

міжнародними стандартами та підвищення ролі аналітичних функцій, що є відображенням глобальних трендів. І, нарешті, п'яте - це підвищення ролі внутрішнього контролю та аудиту. У світі, де дані можуть бути скомпрометовані, а шахрайство постійно прогресує і видозмінюється, запровадження сучасних інструментів контролю забезпечує не лише точність бухгалтерських операцій, а й підвищує фінансову дисципліну.

Незважаючи на значні досягнення, вітчизняна система бухгалтерського обліку стикається з низкою проблем. Це і організаційно-методичні питання, і інституційні, і фінансові, і, звісно, нормативно-правові. Зокрема, проблемними аспектами застосування МСФЗ в Україні залишаються повільне оновлення стандартів, застарілі переклади, що часто не відповідають оригінальним англomовним текстам IASB, а також затримки у появі нових стандартів. Проте, подолання цих проблем повинно здійснюватися з урахуванням вже існуючого зарубіжного досвіду. Адже актуальні міжнародні вимоги та стандарти облікових процедур спрямовані на гармонізацію облікових моделей.

Бухгалтерський облік - це центральний інформаційний вузол, який забезпечує управлінців всіма необхідними даними для прийняття рішень. Він виконує функцію формування повної, достовірної та оперативної інформації про фінансово господарську діяльність підприємства. Інформація, що формується в системі бухгалтерського обліку, має подвійну спрямованість, що робить її унікальною: для внутрішніх користувачів вона є таким собі внутрішнім компасом для менеджменту, що дозволяє оцінювати ефективність, контролювати витрати та приймати оперативні рішення; для зовнішніх користувачів вона перетворюється на "візитівку" підприємства назовні, відображаючи його фінансовий стан та результати діяльності для інвесторів, кредиторів та державних органів. Прогноз розвитку бухгалтерського обліку в Україні включає кілька ключових напрямків, які не просто змінять, а й переосмислять роль обліковця, спрямовуючи його на подальшу інтеграцію у міжнародний економічний простір та підвищення ефективності фінансового управління.

З огляду на виклики трансформаційної економіки та швидкий розвиток цифрових технологій, вважаємо за доцільне запропонувати низку напрямів удосконалення облікової системи України, які сприятимуть її адаптації до сучасних умов та забезпечать сталий розвиток:

1. Інтеграція цифрових інструментів у всі ланки облікового процесу. Необхідно забезпечити широке впровадження автоматизованих облікових систем на основі хмарних технологій, блокчейну та штучного інтелекту. Це дозволить зменшити людський фактор, прискорити обробку даних і підвищити якість облікової інформації.

2. Створення єдиної цифрової платформи облікової звітності. Доцільним є розроблення централізованої платформи, інтегрованої з системами податкової, статистики, державного казначейства та банків. Це спростить звітність, зменшить дублювання даних і підвищить прозорість.

3. Модернізація нормативно-правової бази з акцентом на принципи МСФЗ та ESG-звітності. Варто переглянути підходи до національних стандартів з метою гармонізації з міжнародними нормами, враховуючи водночас потреби внутрішніх користувачів. Особливо актуальним є впровадження елементів нефінансової звітності, зокрема екологічної, соціальної та управлінської інформації.

4. Розвиток людського капіталу в обліковій сфері. Пропонується оновлення освітніх програм та впровадження обов'язкового навчання цифровим компетентностям, аналітичному мисленню, роботі з великими даними та новітнім обліковим ПЗ. Також важливим є розвиток безперервної професійної освіти.

5. Стимулювання наукових досліджень та експериментальних підходів в обліку. Доцільно створити умови для апробації нових моделей ведення обліку на базі пілотних підприємств або державних проєктів, що дозволить виявити ефективні рішення для подальшого масштабування.

6. Переосмислення ролі бухгалтера як аналітика і стратегічного партнера. У майбутньому облікова функція має перейти від фіксації фактів господарського життя до забезпечення стратегічного консультування, прогнозування та оцінки ризиків, що потребує перегляду ролі бухгалтера в системі управління підприємством.

Таким чином, майбутнє бухгалтерського обліку в Україні пов'язане з його подальшою інтеграцією у світову економіку, активним впровадженням цифрових технологій та постійним вдосконаленням законодавчої та методологічної бази. Це створить сприятливі умови для розвитку бізнесу та підвищення його конкурентоспроможності на міжнародній арені. Облік перестане бути просто обліком і стане стратегічним інструментом управління.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Бухгалтерський облік в Україні трансформується з пасивного інструмента фіксації та нагляду в активний, стратегічний інструмент впливу на господарські процеси. Він стає не просто дзеркалом минулих подій, а проактивним компонентом, який може прогнозувати майбутнє та впливати на його формування. Ця трансформація є необхідною умовою для успішного функціонування підприємств у сучасному, швидкозмінному економічному середовищі. Майбутнє бухгалтера це не рутинна, а стратегічна, аналітична та креативна робота, яка вимагає постійного розвитку та адаптації. Система бухгалтерського обліку в Україні перебуває в активному стані трансформації, що зумовлена як внутрішніми потребами бізнесу, так і зовнішніми факторами, зокрема євроінтеграційними процесами та глобальними тенденціями цифровізації. Сучасний бухгалтерський облік поступово змінює своє призначення: від традиційної функції фіксації фінансових операцій та контролю за дотриманням норм законодавства до аналітичного, стратегічного інструмента управління підприємством. Цей процес супроводжується активною інтеграцією з інформаційними технологіями, впровадженням автоматизованих систем обліку, використанням великих даних, хмарних технологій, а також

застосуванням принципів сталого розвитку у звітності. Відповідно, професійна роль бухгалтера зазнає суттєвих змін: від рутинного виконавця до стратегічного партнера, що бере участь у прийнятті управлінських рішень. У контексті подальших досліджень перспективним напрямом є: аналіз впливу цифрової трансформації на ефективність бухгалтерських служб; оцінка готовності українських підприємств до переходу на МСФЗ у повному обсязі; дослідження впровадження ESG-звітності та її значення для інвесторів і суспільства; формування нових освітніх програм, що відповідатимуть потребам майбутньої бухгалтерської професії. Таким чином, розвиток бухгалтерського обліку в Україні відбувається в напрямі зміцнення його ролі як системи, що не лише відображає фінансовий стан, але й активно впливає на формування майбутніх стратегій підприємств.

Список використаних джерел

1. Білоус О. В. Transformation of accounting in the conditions of the digital economy. *Галицький економічний вісник*. 2023. Т. 83. № 4. С. 56–61. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.056
2. Божко Софія, Артюх Оксана Методичні аспекти формування облікової політики України та Європи: порівняльний аспект. *International Scientific Journal of Management, Economics & Finance*. 2023. № 7(1). С. 27–37. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20230204.04>
3. Васильєва В. Г. Сучасні тенденції розвитку методології обліку. *Сучасний рух науки: тези доп. XIII міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 18–19 жовтня 2021 р.* Дніпро: ФОП Мареніченко В. В., 2021. С. 88. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2021/12/Materials-of-conference-18-19.10.2021-1.pdf> (дата звернення: 01.07.2025)
4. Головай Н.М., Волинець В.І., Гордополова Н.В. Сучасні тенденції розвитку бухгалтерського обліку та їх вплив на розвиток бухгалтерської професії в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 17. С. 806-809. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/163.pdf> (дата звернення: 01.07.2025)
5. Кудлаєва Н. В., Косташ Т. В., Михалків А. А. Вплив цифрових технологій на трансформацію системи бухгалтерського обліку в Україні. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 7. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635426>
6. Любимов М. О., Педченко Н. С., Артюх-Пасюта О. В., Мілька А. І., Прохар Н. В. Розвиток організації бухгалтерського обліку в Україні в сучасних умовах. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2022. № 2 (106). С. 42-47. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2022-2-6>
7. Осмятченко В. О., Олійник В. С. Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в контексті зміни технологічних укладів. *Економічний вісник. Серія: Фінанси, облік, оподаткування*. 2018. № 2. С. 131-138.
8. Попівняк Ю. М. Підходи до оцінки ефективності впровадження інформаційних технологій у практику ведення бухгалтерського обліку. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 4(2). С. 185–192. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-4-58>
9. Радова Н. В., Плотнікова А. О. Вплив цифрової трансформації на бухгалтерський облік. *Науковий вісник ОНУ*. 2023. № 312-313. С. 134–141. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2023-11-12-312-313-134-141>
10. Ярмолюк О.Ф., Дмитренко О.М., Вітер С.А. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду. *Облік і фінанси*. 2021. № 1 (91). С. 44-51. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2021-1\(91\)-44-51](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2021-1(91)-44-51)

References

1. Bilous, O. V. (2023). Transformation of accounting in the conditions of the digital economy. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, No 4 (83), 56–61. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.056 [in Ukrainian].
2. Bozhko, S., Artiukh, O. (2023). Metodichni aspekty formuvannia oblikovoi polityky Ukrainy ta Yevropy: porivnialnyi aspekt [Methodical aspects of accounting policy formation in Ukraine and Europe: a comparative aspect]. *International Scientific Journal of Management, Economics & Finance*, № 7(1), 27–37. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20230204.04> [in Ukrainian]
3. Vasylieva, V. H. (2021). Suchasni tendentsii rozvytku metodolohii obliku [Modern trends in the development of accounting methodology]. *Suchasnyi rukh nauky: tezy dop. XIII mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf.*, 18–19 zhovtnia 2021 r. Dnipro: FOP Marenichenko V. V., 88. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2021/12/Materials-of-conference-18-19.10.2021-1.pdf> [in Ukrainian]
4. Holovai, N.M., Volynets V.I., Hordopolova N.V. (2017). Suchasni tendentsii rozvytku bukhhalterskoho obliku ta yikh vplyv na rozvytok bukhhalterskoi profesii v Ukraini [Modern trends in the development of accounting and their impact on the development of the accounting profession in Ukraine]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, № 17, 806-809. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/163.pdf> [in Ukrainian]
5. Kudlaieva, N. V., Kostash, T. V., Mykhalkiv, A. A. (2025). Vplyv tsyfrovyykh tekhnolohii na transformatsiiu systemy bukhhalterskoho obliku v Ukraini [The impact of digital technologies on the transformation of the accounting system in Ukraine]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, (7). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635426> [in Ukrainian]
6. Liubymov, M. O., Pedchenko, N. S., Artiukh-Pasiuta, O. V., Milka, A. I., Prokhar, N. V. (2022). Rozvytok orhanizatsii bukhhalterskoho obliku v Ukraini v suchasnykh umovakh [Development of accounting organization in Ukraine in modern conditions]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, (2 (106), 42-47. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2022-2-6> . [in Ukrainian]
7. Osmiatchenko, V. O., Oliinyk, V. S. (2018). Stan ta perspektyvy rozvytku bukhhalterskoho obliku v konteksti zminy tekhnolohichnykh ukladiv [State and prospects for the development of accounting in the context of changing technological systems]. *Ekonomichnyi visnyk. Seriiia: Finansy, oblik, opodatkuvannia*, № 2, 131-138. [in Ukrainian]
8. Popivniak, Yu. M. (2019). Pidkhody do otsinky efektyvnosti vprovadzhennia informatsiinykh tekhnolohii u praktyku vedennia bukhhalterskoho obliku [Approaches to assessing the effectiveness of implementing information technologies in accounting practice]. *Problemy systemnoho pidkhotu v ekonomitsi*, vol. 4(2), 185–192. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-4-58> [in Ukrainian]
9. Radova, N. V., Plotnikova, A. O. (2023). Vplyv tsyfrovoy transformatsii na bukhhalterskyi oblik [The impact of digital transformation on accounting]. *Naukovyi visnyk ONEU*, № 312-313, 134–141. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2023-11-12-312-313-134-141> [in Ukrainian]
10. Yarmoliuk, O.F., Dmytrenko, O.M., Viter, S.A. (2021). Tendentsii ta zakonimirnosti rozvytku bukhhalterskoho obliku v Ukraini z urakhuvanniam zarubizhnogo dosvidu [Trends and patterns of accounting development in Ukraine taking into account foreign experience]. *Oblik i finansy*, № 1 (91), 44-51. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2021-1\(91\)-44-51](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2021-1(91)-44-51) [in Ukrainian]

Отримано:	01.08.2025	Beérkezett:	2025.08.01	Received:	01.08.2025
Прийнято до друку:	16.08.2025	Elfogadva:	2025.08.16	Accepted:	16.08.2025
Опубліковано:	30.09.2025	Megjelent:	2025.09.30	Published:	30.09.2025